

НІКОЛЕНКО Л. М.,
доктор юридичних наук, професор,
декан економіко-правового факультету
(Маріупольський державний університет)

МАМЕДОВА А. І.,
старший викладач кафедри господарського,
цивільного та трудового права
(Маріупольський державний університет)

УДК 342.25

МЕХАНІЗМ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У статті проаналізовано механізм вирішення конфліктів у системі органів місцевого самоврядування. Доведено, що в Україні для вирішення правового конфлікту в системі органів місцевого самоврядування можуть бути використані судові, позасудові та альтернативні форми. Визначено, що під час вирішення конфліктів в органах місцевого самоврядування медіація не лише можлива, а й ефективна.

***Ключові слова:** правовий конфлікт, медіація, місцеве самоврядування, органи місцевого самоврядування, альтернативні засоби.*

В статтю проведено аналіз механізму разрешення конфликтов в системе органов местного самоуправления. Доказано, что в Украине для решения правового конфликта в системе органов самоуправления могут быть использованы судебные, внесудебные и альтернативные формы. Определено, что при решении конфликтов в органах местного самоуправления медиация не только возможна, но и эффективна.

***Ключевые слова:** правовой конфликт, медиация, местное самоуправление, органы местного самоуправления, альтернативные средства.*

The article analyzes the mechanisms for resolving conflicts in the system of local government. It is proved that in Ukraine to address the legal conflict in the system of local government may be used: judicial, judicial and alternative forms. Analyzed and determined that in dealing with conflicts in local government mediation is not only possible, but also effective.

***Key words:** legal conflict, mediation, local government, local authorities, alternatives.*

Вступ. Вирішення правових конфліктів в органах місцевого самоврядування – ключова проблема не лише правового розвитку всієї системи місцевого самоврядування, а також держави в цілому. Події, що сталися останніми роками, стали значним випробуванням для державних інститутів і правової системи. Відсутність продуманої концепції курсу реформ, поспішні рішення та помилкові дії державних владних структур не сприяли зниженню протиріч у суспільстві, пом'якшенню конфліктів, колізій у правовій, економічній, політичній і соціальній сферах.

Проте діяльність органів місцевого самоврядування вимагає впорядкованості та стабільності, оскільки саме ця діяльність безпосередньо впливає на всю систему життєдіяльності територіальної громади. Багаторазово витоки кризових ситуацій розглядалися законодавчою владою, Президентом України, Верховною Радою України, іншими державними та виконавчими органами. Їх критично оцінюють більшість громадян, громадськість і громадські організації, пропонуються альтернативні програми та курси реформ, але протиріч виникає все більше, відбувається загострення конфліктів. Як відомо, конфлікт між індивідами, соціальними групами, державними органами або органами місцевого самоврядування може припинитися сам по собі, але його також можна вирішити мирними або примусовими засобами: суд, парламентські та конституційні процедури, а також альтернативні засоби – створення різних комісій, медіація тощо. При всіх відмінностях між цими інститутами та здійснюваними ними процедурами вирішення конфліктів юридичним шляхом має загальні ознаки: конфлікт розглядається та вирішується органом, уповноваженим для цього; орган, що вирішує конфлікт, діє на підставі й у виконанні норм права; конфліктуючі сторони наділяються в період розгляду конфлікту передбаченими законодавством правами та обов'язками; прийняте рішення є обов'язковим для сторін і, як правило, для інших організацій і громадян.

Усі ці юридичні та близькі до них засоби та інститути широко використовуються на практиці, але в теорії конституційного й муніципального права дослідження щодо цих інститутів практично не здійснювалися. Проте саме нормативно-правова основа вирішення конфліктів є найбільш ефективною, тому що вона сприяє подоланню протиріч законним шляхом, стабілізує ситуацію, породжує цілком певні правові, політичні, соціальні й економічні наслідки і, що важливо, гарантує прийняте рішення авторитетом і силою держави.

Постановка завдання. Багато вчених досліджували конфлікти в органах державної служби та органах місцевого самоврядування, наприклад Ю. Андріянова, Ю. Барабаш, Н. Довгань, М. Пірен, Н. Федчун, С. Яроміч та інші, але деякі питання потребують подальшого дослідження, що й обумовило мету дослідження – визначення механізму вирішення конфліктів як засобу забезпечення ефективності діяльності місцевого самоврядування

Результати дослідження. Вирішення правового конфлікту в органах місцевого самоврядування можна визначити як діяльність самих суб'єктів конфлікту чи третьої сторони, спрямованої на припинення шляхом узгодження інтересів конфліктуючих сторін, або шляхом імперативного припису відповідного органу.

Як і будь-яка діяльність, конфлікт має свою технологію вирішення в органах місцевого самоврядування, яка припускає встановлення суб'єктів конфлікту; визначення причини його виникнення, об'єкту, предмету, мотиву сторін, їх мети; визначення шляхів вирішення конфлікту.

Загалом процес вирішення конфлікту можна розділити на три стадії: підготовча; застосування способу (способів) вирішення; контроль за прийнятим рішенням. Кожній стадії властиві свої певні дії, які можуть бути оперативними, тактичними й організаційними.

Підготовча стадія вимагає здійснення дій, які можна розглядати як етапи вирішення таких питань:

– встановлення дійсних суб'єктів конфлікту. Участь у конфлікті може бути відкритою, тобто наявною, а може бути й неявною, завуальованою. Це особливо стосується справжніх учасників конфлікту, його суб'єктів, які не завжди зацікавлені в тому, щоб їх участь в подіях була очевидною;

– визначення причин його виникнення, об'єкта, предмета, мотивів поведінки сторін, цілей тощо;

– вибір найбільш прийняттого способу вирішення конфлікту.

Механізми вирішення конфлікту зводяться до двох видів: вирішення конфлікту самими суб'єктами та втручання третьої сторони. Слід зазначити, що якщо всі вищезгадані дії здійснюватимуться самими учасниками конфлікту, то буде більше шансів його ефективного вирішення. Проте на практиці внаслідок специфічних рис правового конфлікту в органах

місцевого самоврядування в цілях його вирішення найчастіше бере участь третя сторона (суд, орган влади тощо), яка й повинна здійснити всі перелічені дії.

Друга стадія вирішення правового конфлікту – стадія застосування способу (способів) вирішення. Можливі різні способи вирішення конфліктів, які можуть застосовуватися послідовно: судові або не судові (позасудові). У залежності від характеру та змісту конфлікти можуть вирішуватися самими сторонами, що сперечаються, на основі примирливих (погоджувальних) процедур; якоюсь третьою особою або органом, який вони можуть самі сформулювати або звернутися до нього, якщо такий орган існує, і, нарешті, владним, наказовим шляхом. Залежно від виду юридичного конфлікту можуть застосовуватися також додаткові (проміжні) способи його вирішення, наприклад подання скарги.

На третій стадії суб'єктам конфлікту необхідно здійснити контроль за реалізацією прийнятих рішень щодо вирішення конфлікту.

Специфіка вирішення конфліктів полягає в тому, що механізм його вирішення має бути повністю регламентований правовими нормами. Конфлікт легше вирішити, коли відомі правила взаємодії сторін і можливі наслідки розгляду проблеми.

Традиційно захист порушених прав й інтересів, що охороняються законом, здійснюється судами, які організуються та фінансуються державою.

Конституція України визначає, що Україна є правовою державою, де забезпечується верховенство закону, непорушність основних прав і свобод людини, охорона його законних інтересів, взаємна відповідальність держави та громадянина. Основну роль у підтриманні цього положення має суд.

Закріплення в Конституції України (ст. 129) положення про те, що судочинство в Україні здійснюється на основі змагальності та рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом; забезпечення доведеності вини; змагальності сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості; забезпечення обвинуваченому права на захист; гласності судового процесу вимагає значної перебудови судового процесу з тим, щоб він відповідав сучасним тенденціям та слугував надійним захистом правових інтересів.

Суд – основний суб'єкт вирішення конфліктів. Судочинство як засіб вирішення конфліктів має низку відмітних особливостей, переваг і недоліків.

По-перше, суд – це незалежний орган, що має особливий статус. Судова процедура вирішення конфліктів забезпечує мирне їх припинення з використанням державного примусу, оскільки сторони, що сперечаються, зобов'язані підкорятися будь-якому рішенню суду. Суд, розглядаючи справу, повинен ухвалити законне й обґрунтоване рішення. Це означає, що зміст рішення, а тим самим і те, яким чином вирішений конфлікт, визначається судом не довільно, а відповідно до вимог норм права та фактичних обставин справи. Вирішення конфлікту завершується актом суду (рішення, ухвала, постанова) під час звернення до суду. Хоча прийняття судового правозастосовного акта ще не означає завершення конфлікту, оскільки після цього настає ще стадія виконання прийнятого рішення. Отже, можна зробити висновок, що повноваження судів у вирішенні конфліктів обмежується розглядом заздалегідь підготовлених матеріалів у справі й ухваленням відповідного рішення.

По-друге, діяльність судів заснована на законах (процесуальних кодексах), у яких визначений порядок роботи судів, чітко розроблена процедура встановлення фактичних обставин справи, процес ухвалення рішення за кожною справою. Основним нормативним актом, який регулює розгляд справ у суді за участю органів місцевого самоврядування, є Кодекс адміністративного судочинства України. У ст. 2 цього кодексу зазначено, що завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень із боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів під час здійснення ними владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ. До адміністративних судів можуть

бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, крім випадків, коли щодо таких рішень, дій чи бездіяльності Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового провадження [1]. Якщо конфлікт розглядається в суді, тоді сторони конфлікту є учасниками процесуальних правовідносин, і від того, наскільки їх процесуальна роль і процесуальні права відображають реальне місце в конфлікті, багато в чому залежить успіх та ефективність діяльності суду під час вирішення конфлікту.

Судова діяльність не може бути обмежена розглядом окремого й одноосібного конфлікту. Суди – це не тимчасові, а постійні органи державної влади, у результаті діяльності яких відбувається напрацювання судової практики. Основне завдання судової влади – вирішення правових конфліктів і відновлення порушених прав.

Проте, окрім судових засобів розгляду конфліктів, існують ще альтернативні (недержавні, не судові або позасудові) засоби вирішення конфлікту.

Засоби, форми, процедури вирішення конфліктів повинні забезпечувати швидке й ефективне їх врегулювання при мінімальних витратах сил, часу та коштів зацікавлених осіб. Практичній юриспруденції відомі такі недержавні форми, які можуть бути застосовані під час розгляду конфліктів в органах місцевого самоврядування :

– переговори, тобто процес ухвалення спільного рішення, спрямованого на досягнення певної мети. Так, згідно зі ст. 9 Закону України «Про місцеве самоврядування» члени територіальної громади мають право ініціювати розгляд у раді (у порядку місцевої ініціативи) будь-якого питання, віднесеного до відання місцевого самоврядування. Місцева ініціатива, внесена на розгляд ради у встановленому порядку, підлягає обов'язковому розгляду на відкритому засіданні ради за участю членів ініціативної групи з питань місцевої ініціативи, тобто шляхом переговорів може бути вирішений будь-який конфлікт.

– посередництво, тобто угода сторін про участь у вирішенні конфлікту посередника. Незважаючи на уявну необов'язковість цього засобу вирішення конфлікту, посередництво часто виявляється ефективним інструментом регулювання та вирішення конфліктів. Так, ст. 34 Закону України «Про місцеве самоврядування» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад відносить повноваження щодо участі в соціальному діалозі, веденні колективних переговорів, укладенні територіальних угод, здійсненні контролю за їх виконанням, вирішенні колективних трудових спорів (конфліктів) щодо підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території.

Невикористання в нашій країні результативних процедур врегулювання та вирішення юридичних конфліктів можна пояснити: а) незнанням суті й ефективності цих процедур зацікавленими особами (сторонами, що сперечаються, представниками державних органів, громадськістю); б) нерозвиненістю практики реалізації недержавних процедур врегулювання та вирішення конфліктів в органах місцевого самоврядування; в) невмінням багатьма практикуючими юристами використати потенціал, закладений у названих процедурах.

В умовах прагнення України стати невід'ємною частиною Європейського Союзу, де альтернативні форми розгляду конфліктів активно використовуються, необхідно створити Типові положення щодо вирішення конфліктів в органах місцевого самоврядування за допомогою альтернативних методів рекомендаційного характеру, які регламентували б проведення сторонами переговорів або врегулювання конфлікту за участю посередника, що дозволить упорядкувати ці процедури та стимулюватиме ширше їх використання.

Якщо конфлікт виникає стосовно розмежування повноважень державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, то слід зазначити що такий конфлікт виникає через різне розуміння межі виконання повноважень зазначеними органами. Так, конфлікт виникає на рівні адміністративного устрою між такими структурами:

- село, селище, місто – районна рада – обласна рада;
- місто обласного підпорядкування – обласна рада;
- село, селище, місто – районна державна адміністрація – обласна державна адміністрація;
- районна рада – районна державна адміністрація;

– обласна рада – обласна державна адміністрація – Кабінет Міністрів України.

Проте під час розгляду та вирішення таких конфліктів слід взяти до уваги деякі положення Конституції України:

– щодо розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу й судову та їх діяльність у межах, встановлених Законами України (ст. 6);

– щодо визнання й гарантування державою та громадянським суспільством місцевого самоврядування (ст. ст. 7, 140, 142–146);

– щодо діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України (ст. 19);

– щодо обов'язку місцевих державних адміністрацій забезпечувати на відповідній території виконання Конституції та Законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади (ст. 119);

– щодо підконтрольності органів місцевого самоврядування відповідним органам виконавчої влади з питань здійснення ними делегованих повноважень (ч. 4 ст. 143);

– щодо можливості зупинення рішень органів місцевого самоврядування з одночасним зверненням до суду та правом захисту місцевого самоврядування в судовому порядку (ч. 2 ст. ст. 144, 145).

Перелічені вище конституційні положення визначені також у ст. ст. 4, 11, 20, 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Зокрема, ст. 20 цього закону передбачає, що державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування може здійснюватися лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України, і не має призводити до втручання органів державної влади чи їх посадових осіб у здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм власних повноважень.

З іншого боку, сільські, селищні органи місцевого самоврядування підконтрольні районним державним адміністраціям із делегованих їм виконавчою владою повноважень (ч. 4 ст. 143 Конституції України). Делеговані повноваження передбачені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», а саме: ст. 27 п. «б» – у сфері соціально-економічного та культурного розвитку, планування та обліку; ст. 28 п. «б» – у галузі бюджету, фінансів і цін; ст. 29 п. «б» – щодо управління комунальною власністю; ст. 30 п. «б» – у галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту та зв'язку; ст. 31 п. «б» – у галузі будівництва; ст. 32 п. «б» – у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури та спорту; ст. 33 п. «б» – у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього середовища; ст. 34 п. «б» – у сфері соціального захисту населення; ст. 35 п. «б» – галузі оборонної роботи; ст. 37 п. «б» – щодо вирішення питань адміністративно-територіального устрою; ст. 38 п. «б» – щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян.

Виконавчі органи сільських, селищних рад підконтрольні та підзвітні відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади також підконтрольні відповідним органам виконавчої влади, тобто районним державним адміністраціям.

У разі порушення прав місцевого самоврядування вони мають право на судовий захист (ст. 145 Конституції України). Стаття 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» надає право виконавчим органам сільських, селищних рад звертатися до суду про визнання незаконними актів органів виконавчої влади, інших органів місцевого самоврядування, підприємств, установ й організацій, які обмежують права територіальної громади, а також повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Найвищою судовою інстанцією може стати Конституційний Суд України. Однак слід підкреслити, що самі місцеві державні адміністрації чи органи місцевого самоврядування не можуть безпосередньо звертатися до Конституційного Суду України з приводу виниклого конфлікту, проте вони можуть до нього скеровувати свої подання щодо тлумачення цих норм у разі їх

порушення. Конституційний Суд України зобов'язаний розглянути ці подання та прийняти відповідний акт тлумачення конкретної конфліктної ситуації.

Органи місцевого самоврядування можуть вносити подання до відповідних органів про притягнення до відповідальності посадових осіб, якщо вони ігнорують законні вимоги та рішення ради, її виконавчих органів, прийняті в межах їх повноважень. Так, сільська, селищна рада може заслуховувати на пленарному засіданні керівників органів внутрішніх справ району про їх діяльність щодо охорони громадського порядку на відповідній території, порушувати перед відповідними органами вищого рівня питання про звільнення з посади керівників цих органів у разі визнання їх діяльності незадовільною. Це саме стосується й інших керівників підрозділів районної ланки. У порядку здійснення контрольних функцій вона може звернутися із запитом до керівників підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, розташованих або зареєстрованих на її території.

Спірні питання між цими органами можуть бути розв'язані через підписання договорів та угод, які конкретизують їх взаємні права та обов'язки відповідно до закону.

Конфлікти можна також вирішувати на різних нарадах, у спеціально створюваних комісіях, шляхом особистих контактів представників місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Такі позаправові методи врегулювання конфліктів часом є ефективнішими, ніж правові методи. Це одне одному не суперечить, якщо мова йде про вирішення цих питань у межах Конституції та Законів України. Якщо ж таке вирішення конфлікту виходить за межі чинного законодавства, то це може бути підставою для притягнення до юридичної відповідальності винних у його порушенні.

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р, зазначає, що шляхами та способами вирішення проблем є запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню публічних послуг, а також максимальне залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя; утворення при органах місцевого самоврядування консультативно-дорадчих органів для проведення консультацій із громадськістю, сприяння проведенню громадської експертизи проектів рішень та прийнятих рішень органів місцевого самоврядування [2].

Крім того, як засоби вирішення конфліктів сторони можуть застосовувати свої владні повноваження. Так, органи місцевого самоврядування можуть офіційно визнати свої дії неправомірними, а нормативні акти незаконними.

Для вирішення виникаючих конфліктів у цієї сфери в деяких випадках може бути ефективною реорганізація взаємовідносин влади та зміна статусу громадських інститутів.

Конфлікт може бути вирішений і за допомогою проведення такої процедури, як місцевий референдум. Статтею 7 Закону України «Про місцеве самоврядування» визначено, що місцевий референдум є формою вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення. Предметом місцевого референдуму може бути будь-яке питання, віднесене Конституцією України та законами до відання місцевого самоврядування.

Одним із шляхів вирішення конфлікту є медіація. Впровадження медіації до українського законодавства пов'язано з потребою вирішення спорів альтернативним способом. Суть медіації полягає в пропозиції сторонам спрощених, менш коштовних, а передусім найменш конфліктних процедур для вирішення спорів. Медіація визначається як посередництво в спорі, яке має на меті врегулювання конфлікту, допомагає дійти порозуміння, прийняти рішення, яке буде прийнятним для обох сторін [3].

Конфлікти, які виникають в органах місцевого самоврядування, можна розглядати як публічно-правові спори, які часто називають немедіабельними, тобто такими, які не можуть бути вирішені шляхом застосування медіації [4]. Проте якщо проаналізувати законодавство та практику зарубіжних країн, то можна зробити висновок, що медіація під час вирішення

конфліктів в органах місцевого самоврядування не лише можлива, а й справді ефективна.

Медіація має свої особливості: переговори проводить третя особа зі спеціальною підготовкою – медіатор; процедура має особливу структуру, яка відкриває можливості спільного знаходження взаємовигідного рішення; медіація не обмежується процесуальним предметом спору.

Якщо проаналізувати основні принципи медіації, то можна зробити висновок, що вони можуть бути застосовні й до розгляду конфліктів в органах місцевого самоврядування:

– добровільність, тобто сторони самостійно, без примусу приймають рішення в межах процесу та можуть, як і медіатор, у будь-який час відмовитися від участі в ньому. Якщо аналізувати цей принцип стосовно конфлікту в органах місцевого самоврядування, то слід зазначити, що в цих конфліктах однією зі сторін, як правило, виступає орган місцевого самоврядування, тому необхідно враховувати, що, незважаючи на наявність у посадових осіб деяких дискреційних повноважень, можливість їх власного розсуду обмежена. Такий висновок можна зробити на підставі Конституції України: органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Проте відповідно до ст. 3 Конституції України права й свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Затвердження та забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [5]. У Законі України «Про державну службу» зазначені такі принципи здійснення державної служби, як служіння народу України, гуманізм і соціальна справедливість, а також пріоритет прав людини та громадянина [6]. Тотожні принципи передбачені й Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [7]. Тобто, аналізуючи ці принципи, можна зробити висновок, що досягнення компромісу між органом місцевого самоврядування (посадовою особою) та іншою стороною конфлікту є одним із пріоритетів діяльності органів місцевого самоврядування.

– відповідальність, тобто сторони самостійно та під свою відповідальність представляють свої інтереси й самостійно здійснюють переговори;

– інформованість, тобто сторони повинні надати один одному матеріали справи для ознайомлення та відповісти на всі виникаючі питання для досягнення угоди за оцінкою правового положення без одностороннього приховування й упушення фактів;

– конфіденційність, тобто сторони не мають права розголошувати інформацію, яка стала їм відома в ході процесу;

– нейтральність і незалежність, тобто медіатор має бути незалежний від усіх учасників, а також від предмета конфлікту.

Треба підкреслити, що медіацію неможливо застосовувати щодо всіх видів конфліктів, які виникають у процесі діяльності органів місцевого самоврядування. Так, враховуючи специфіку діяльності органів місцевого самоврядування, медіацію неможливо застосувати в суперечках щодо порядку проведення та оскарження результатів місцевого референдуму, а також правовідносин, де сам конфлікт не може бути вирішений за згодою сторін.

Також на основі аналізу законодавства та практики зарубіжних держав в області альтернативних форм вирішення правових конфліктів можна зробити висновок, що пропозиції про використання такого досвіду в ході проведення перетворень в українському законодавстві не означають простого копіювання або запозичення конструкцій. Це неможливо внаслідок українських історичних, правових традицій, економічних і соціальних умов. Також слід зазначити, що розвитку альтернативних засобів розгляду конфліктів сприятиме перевантаженість судів і, як наслідок, послаблення ефективності їх діяльності; зацікавленість судової влади у звільненні судів від кількості незначних справ; складна структура судової системи та змагальний характер судочинства, що вимагають обов'язкової участі професійних юристів, а отже, збільшення судових витрат для сторін конфліктів.

Висновки. Отже, на підставі зазначеного можливо визначити, що в Україні існує механізм вирішення конфліктів, який включає різні форми: судові, позасудові та альтернативні. Альтернативні форми вирішення правових конфліктів в органах місцевого самовря-

дування можна визначити як сукупність процедур, спрямованих на вирішення правового конфлікту шляхом досягнення взаємоприйняттого результату, що не має ознак судового розгляду, застосовується до або поза судового процесу.

Список використаних джерел:

1. Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–37. – Ст.446.
2. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р // Офіційний вісник України. – 2014. – № 30. – Ст. 831.
3. Prawo o o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz. – Wydanie 2. – Warszawa : Lexis Nexis, 2006.
4. Лиско А. Проблеми впровадження та проведення медіації в адміністративному судочинстві в Україні / А. Лиско [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gromada.lviv.ua/analytic/587>.
5. Конституція України // Відомості Верховної ради України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
6. Про державну службу : Закон України від 16 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.
7. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2001. – 7 липня.

СОЛОВЬЕВ А. В.,

кандидат юридических наук, юрист
(МЮФ «Гид Луарет Нуэль»)

УДК 340.132

**ОСОБЕННОСТИ ЗАКОНА УКРАИНЫ
«ОБ ОСНОВАХ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ
ДИСКРИМИНАЦИИ» (ОБЩЕТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА)**

Статья посвящена особенностям Закона Украины «Об основах предупреждения и противодействия дискриминации». Подчеркивается, что действующая редакция закона позволяет исследовать его как источник антидискриминационного правового регулирования в сфере экономики. Сформулированы шесть основных характерных особенностей рассматриваемого закона.

Ключевые слова: антидискриминационное правовое регулирование, антидискриминационное законодательство, экономическая дискриминация, экономические права и свободы, запрет дискриминации, принцип недискриминации.

Статья посвящена особенностям Закона Украины «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Підкреслюється, що чинна редакція закону робить підставним його дослідження як джерела антидискримінаційного правового регулювання у сфері економіки. Сформульовано шість основних характерних особливостей розглядуваного закону.

Ключові слова: антидискримінаційне правове регулювання, антидискримінаційне законодавство, економічна дискримінація, економічні права і свободи, заборона недискримінації, принцип недискримінації.

